

Fiscaal Juridische Actualiteiten

Informatiebulletin over de eigen woning en inkomensvoorzieningen

Nummer 248 – februari 2024

Inhoud

Fiscaal Juridische Signalen

- Familiebank mag blijven 1
- Saldo op betaalrekeningen vormt box 3-vermogen 2

Vraag van de maand

- Waar moet ik op letten bij het opmaken van een notarieel samenlevingscontract 2

Wetgeving en beleid

- Rapport Belastingen in maatschappelijk perspectief 4
- Technische verbetering in voorstel nieuw stelsel box 3 6
- Voorlopige en definitieve forfaitaire rendementspercentages 7
- Particuliere verhuur moet weer aantrekkelijker worden 7

Standpunten kennisgroepen Belastingdienst

- Overzicht 8
- Geen zekerheidstelling bij conserverende aanslag voor ODV 8

Jurisprudentie

- Geen inleg, geen aftrekbaarheid lijfrentepremie 9
- Door BV doorbelaste premies AOV zijn aftrekbaar 10
- Heffingsrecht over lijfrente inwoner Filippijnen is voor Nederland 11
- Niet alle betaalde hypotheekrente aftrekbaar na echtscheiding 12
- Wijziging huwelijksvoorwaarden nadelig voor vrouw 13

Fiscaal Juridische Signalen

Familiebank mag blijven

Staatssecretaris Van Rij van Financiën laat in antwoord op Kamervragen weten dat de familiebankconstructie volgens het kabinet geen onwenselijke fiscale constructie is.

[Brief van de staatssecretaris van Financiën van 7 februari 2024, kenmerk 2024-0000028506Antwoorden op Kamervragen van Van der Lee \(GroenLinks-PvdA\), 2023Z19970](#)

In 2022 verscheen het rapport [IBO Vermogensverdeling](#). In [bijlage 10](#) van dit rapport zijn verschillende 'opmerkelijke belastingconstructies' opgesomd. Eén van de constructies die daarin genoemd wordt is de zogeheten familiebankconstructie:

- Kind gaat bij ouders in verband met de eigen woning een eigenwoningschuld ([art. 3.119a lid 1 Wet IB 2001](#)) aan.
- De rente die het kind aan de ouders betaalt, schenken de ouders weer terug aan het kind.
- De rente is in deze opzet aftrekbaar. De schenking is tot een bedrag van € 6.633 per jaar (bedrag 2024) vrijgesteld van de heffing van schenkbelasting ([art. 33 onder 5° SW 1956](#)).

Met het etiket 'opmerkelijke belastingconstructie' viel te verwachten dat de familiebankconstructie bestreden zou worden. Vervolgens becommentarieerden de twee DNB-economen Eijssink en Mastrogiacono de familiebankconstructie in hun artikel ['Voordeel familiehypothek groter dan jubelton'](#) (ESB 108(4828), 565-567 (december 2023)). Zij concluderen dat er aan familiebankleningen belangrijke maatschappelijke nadelen kleven, zoals een prijsopdrijvend effect in de woningmarkt en onbedoelde belastingvoordelen. Naar aanleiding van dit artikel heeft het Tweede Kamerlid Van der Lee Kamervragen gesteld over de constructie. Staatssecretaris Van Rij van Financiën geeft aan dat het demissionaire kabinet de familiebankconstructie niet ziet als een 'onwenselijke fiscale constructie'. Dit kabinet zal dan ook geen maatregelen treffen om de familiebank te bestrijden.

Belang voor de praktijk

Met deze antwoorden komt (voorlopig) een einde aan de discussie of de familiebankconstructie onwenselijk is en bestreden dient te worden. Wij sluiten ons aan bij het door Van Rij ingenomen standpunt. Je moet niet willen verbieden dat ouders geld lenen aan hun kinderen. Voor schenkingen geldt uiteraard hetzelfde. Ook zonder lening kunnen ouders immers geld schenken aan hun kinderen. Daar is helemaal niets mis mee. Het aangaan van een eigenwoningschuld bij ouders blijft daarmee vooralsnog gewoon mogelijk. Een beperking van hypotheekrenteaftrek is daarbij niet aan de orde.

Saldo op betaalrekeningen vormt box 3-vermogen

In antwoord op Kamervragen geeft staatssecretaris Van Rij aan dat het saldo op betaalrekeningen tot het box 3-vermogen behoort. Een uitzondering is niet aan de orde.

[Kamerbrief staatssecretaris Van Rij 31 januari 2024, nr. 2024-0000148197](#)

Het Kamerlid Idsinga (Nieuw Sociaal Contract) constateert dat betaalrekeningen die geen inkomsten genereren en wel kosten met zich brengen belast zijn in box 3 en vraagt het kabinet om dergelijke vermogensbestanddelen uit te zonderen van de toepassing van het forfaitaire rendement op spaartegoeden in box 3. De staatssecretaris geeft aan dat hij daartoe niet bereid is. Ter onderbouwing van zijn beslissing geeft hij aan dat betaalrekeningen voldoen aan de wettelijke definitie van [art. 5.2. Wet IB 2001](#). Daarmee dient de betaalrekening als vermogensbestanddeel in aanmerking te worden genomen voor de berekening van het forfaitaire rendement. Tot slot geeft hij nog aan dat er in de markt ook betaalrekeningen worden aangeboden waarop wel rente wordt vergoed.

Vraag van de maand

Waar moet ik op letten bij het opmaken van een notarieel samenlevingscontract?

Vraag

Wij willen binnenkort gaan samenwonen en hebben al een koopwoning op het oog. Trouwen is nog niet aan de orde maar we willen wel een samenlevingscontract laten opstellen. Wat zijn belangrijke aandachtspunten?

Antwoord

Mensen die ongehuwd samenwonen kunnen geen beroep doen op het huwelijksvermogensrecht. De Hoge Raad heeft dit op [17 november 2023](#) expliciet bevestigd. Het is daarom van belang om de onderlinge afspraken duidelijk en begrijpelijk vast te leggen in een notarieel samenlevingscontract. Wij hebben onderstaand een aantal belangrijke aandachtspunten met betrekking tot de aan te kopen woning opgenomen:

- Eigendomsverhouding van de aan te kopen woning. Het komt voor dat samenwoners bij de aankoop van een woning een andere eigendomsverhouding dan 50/50 overeenkomen. Mocht je later toch het huwelijksbootje instappen zonder huwelijksvoorwaarden op te maken zal deze verhouding alsnog mengen naar een 50/50 verhouding. Leg dit voor de duidelijkheid vast in je samenlevingsovereenkomst. Als bij een huwelijk of fiscaal partnerschap wil vasthouden aan

de oorspronkelijke eigendomsverhouding verdient het aanbeveling om dit in huwelijkse voorwaarden vast te leggen ([art. 3:166 BW](#)).

- Vergoedingsrechten 1: Ongehuwd samenwoners kunnen geen aanspraak maken op het wettelijke vergoedingsrecht. De wet kent namelijk geen regeling voor vergoedingsrechten van informeel samenwonenden in verband met vermogensverschuivingen tussen de vermogens van de samenwonenden. Leg daarom in het samenlevingscontract vast dat er wel sprake is van vergoedingsrechten. Een vergoedingsrecht ontstaat bijvoorbeeld zodra partner investeert in een goed wat in gezamenlijk eigendom is met de andere partner. Bijvoorbeeld een (extra) aflossing in de hypothecaire schuld. In dat geval ontstaat er een vordering tegen de nominale waarde. Je kunt ook afspreken om de beleggingsleer toe te passen of een combinatie van deze twee.

Voorbeeld beleggingsleer

Jorrit en Jolanda wonen ongehuwd samen en kochten 15 jaar geleden een eigen woning voor € 200.000. In 2023 krijgt Jorrit een erfenis en lost hij € 50.000 af op de gezamenlijke hypotheek van € 200.000 (beleggingsleer). De waarde van de woning is nu € 400.000

Op grond van de beleggingsleer is de vordering van Jorrit nu geen € 50.000, maar € 100.000!

Bij verdeling gaat het dan als volgt: € 400.000 - € 100.000 - € 150.000 = € 150.000 waar beiden recht hebben op de helft. Jorrit heeft recht op € 100.000 (bedrag vordering) + € 75.000 (helft overwaarde) = € 175.000! N.B. De bijleenregeling volgt deze verdeling niet.

- Vergoedingsrechten 2: Een vordering uit hoofde van een vergoedingsrecht bij ongehuwd samenwonenden verjaart 5 jaar nadat deze opeisbaar is geworden (dus vanaf het moment van investering [art. 3:307 BW](#)) Ga je 6 jaar na storting van deze aflossing uit elkaar, is de vordering verjaard. Leg daarom vast dat de verjaringstermijn pas ingaat op het moment dat de samenlevingsovereenkomst is beëindigd.
- Verblijvingsbeding: Neem een verblijvingsbeding op waarin is opgenomen dat bij overlijden de langstlevende het recht heeft om het deel van de gezamenlijke woning van de overleden partner over te nemen. Een verblijvingsbeding gaat voor op wat je in een testament bepaalt. Neem ook een onvoorwaardelijke machtiging voor de levering op, omdat het deel van de woning van de overledene anders niet geleverd kan worden!
- Testament: Je kunt je partner opnemen in je testament waarbij die als erfgenaam wordt aangewezen voor de woning. Dit kan fiscale voordelen opleveren voor de achterblijvende partner omdat mogelijk een beroep kan worden gedaan op de (hoge) partnervrijstelling voor de erfbelasting en er geen overdrachtsbelasting verschuldigd is bij afwijkende eigendomsverhoudingen. Je kunt dan in het verblijvingsbeding opnemen: "wanneer er aan de fiscale partnereisen van de Successiewet wordt voldaan, vervalt het verblijvingsbeding".
- Pensioen: Samenwoners vallen niet onder de [Wet verevening pensioenrechten bij scheiding](#). Dit betekent dat partners bij beëindiging van de relatie over en weer geen recht hebben op een deel van elkaars ouderdomspensioen. Je kunt in je samenlevingsovereenkomst afspreken dat er in een dergelijk geval wel recht is op verrekening of verevening van (tijdens de samenlevingsperiode) opgebouwde pensioenrechten. Wel is er mogelijk recht op het bijzonder partnerpensioen indien je als partner bent aangemeld bij de pensioenuitvoerder ([art. 57 PW](#)).
- Alimentatie: Wettelijk gezien bestaat er voor ongehuwd samenwonenden geen alimentatierecht c.q. -verplichting bij beëindiging van de relatie. Desgewenst kan je in de samenlevingsovereenkomst opnemen dat er toch sprake is van een onderhoudsverplichting volgens de alimentatiewetgeving voor getrouwde en geregistreerde partners.

Belang voor de praktijk

Naast de vorenstaande punten regel je in een samenlevingsovereenkomst nog veel meer zaken. Een financieel-, hypotheekadviseur en de notaris kan je hierbij ondersteunen. Daarnaast is het belangrijk om de samenlevingsovereenkomst regelmatig de te controleren en samen te bespreken. Is het allemaal nog wel zoals het moet en staat alles beschreven? Is het nog te begrijpen?

Veel onenigheid en uiteindelijk rechtszaken tussen partners ontstaan omdat de gemaakte afspraken niet duidelijk zijn en er ruimte is voor interpretatie. Daarom is het van belang dat beide partners een verklaring ondertekenen dat de gevolgen van de gemaakte afspraken voor beide partijen begrepen en onderschreven zijn. Mocht het op een procedure aankomen weegt dit zwaar voor de rechter. Zie hiervoor ons artikel over jurisprudentie inzake het wijzigen huwelijkse voorwaarden in deze nieuwsbrief. Het kan beter maar duidelijk zijn!

Wetgeving en Beleid

Rapport Belastingen in maatschappelijk perspectief

Staatssecretaris Van Rij van Financiën biedt het rapport Belastingen in maatschappelijk perspectief aan de Tweede Kamer aan. Bijlage 6 bestaat uit een opsomming van mogelijke beleidsmaatregelen.

[Rapport Belastingen in maatschappelijk perspectief \(februari 2024\)](#)

Op 12 februari heeft staatssecretaris Van Rij het rapport Belastingen in maatschappelijk perspectief aan de Tweede Kamer aangeboden. Dit rapport is via een interdepartementale werkgroep tot stand gekomen onder leiding van een onafhankelijke voorzitter. De belangrijkste conclusie uit dit rapport is dat het fiscaal instrumentalisme – het inzetten van fiscaliteit als beleidsinstrument om bepaalde maatschappelijke doelen te realiseren – op diverse terreinen is doorgeschoten. Het is daarom belangrijk stappen te zetten naar een beter en eenvoudiger belastingstelsel. Het rapport doet aanbevelingen zonder daarbij één eindbeeld te schetsen. Dat er niet één eindbeeld wordt geschetst houdt er mee verband dat achter een belastingstelsel fundamentele keuzes schuilgaan. Die keuzes zijn niet alleen technisch maar ook politiek van aard. Verder wordt opgemerkt dat het doorvoeren van meerdere grote hervormingen in de komende jaren niet realistisch is. Beginnen met kleinere beleidsaanpassingen in de goede richting is ook zinvol.

Het rapport maakt beleidsmakers wegwijs in de fiscale instrumenten die beschikbaar zijn en kunnen passen in de aanpak van maatschappelijke opgaven. Het rapport geeft daarmee een goed beeld van fiscale maatregelen die de komende jaren getroffen *kunnen* worden. Het is niet onwaarschijnlijk dat meerdere van deze maatregelen hun weg vinden naar het regeerakkoord. In onderstaande tabel vatten wij de voor onze branche belangrijkste maatregelen samen. Deze maatregelen zijn terug te vinden in de [bundel fichemaatregelen](#). Het praktijkbelang is van onze hand.

Nummer	Beschrijving maatregel	Belang voor de praktijk
D01	Alle schulden bij de eigen bv worden belast als inkomen uit aanmerkelijk belang (box 2). Onder deze schulden vallen voortaan ook eigenwoningschulden. Slechts een beperkte (rekening-courant) lening van € 17.500 is toegestaan.	De Wet excessief lenen bij eigen vennootschap (Stb. 2022, 531) legt de grens voor leningen bij de eigen bv op € 500.000 (2024). Eigenwoningschulden vallen hier buiten. Als deze maatregel doorgang vindt, wordt lenen bij de eigen bv fiscaal-juridisch vrijwel onmogelijk gemaakt.
D02	Invoering van een vermogensbelasting op box 3-vermogen als alternatief van het belasten van werkelijk rendement op box 3 vermogen. De grondslag van de vermogensbelasting zijn de vermogensbestanddelen die nu in box 3 vallen.	De huidige vermogensrendementsheffing wordt nu al vaak 'uitgescholden' voor vermogensbelasting. De stap naar een 'echte' vermogensbelasting is dan snel gemaakt. Dit alternatief is qua uitvoering en handhaving in ieder geval stukken eenvoudiger dan de voorgenomen box 3-heffing naar het werkelijk rendement. Er moet wel voor gewaakt worden dat de heffing van vermogensbelasting leidt tot interen op vermogen. Dat zou een ongeoorloofde schending van het eigendomsrecht kunnen inhouden.

D05	Afschaffen nettopensoenen en nettolijfrente	Er zijn slechts 35.000 mensen die gebruik maken van de regeling van nettopensoenen. Voor de nettolijfrente geldt dat dit er waarschijnlijk niet meer dan 1000 zijn. Afschaffen van deze nettoregelingen leidt zonder meer tot een vereenvoudiging van belastingwetgeving. De afschaffing heeft de Raad van State bij de Wet toekomst pensioenen (Stb. 2023, 216) overigens al eerder geadviseerd. Gezien het beperkt aantal deelnemers is het budgettair belang beperkt.
D06	Verlagen van de huidige aftoppingsgrens van het pensioengevend loon van € 137.800 (2024) naar het aanvangspunt van de tweede schijf in box 1 van de inkomstenbelasting. Deze bedraagt in € 75.518 (2024).	De huidige aftoppingsgrens ligt op een niveau waar maar weinig deelnemers tegenaan lopen. Als de aftoppingsgrens wordt verlaagd, raakt dit (veel) meer deelnemers. Het is niet de eerste keer dat er gesproken wordt over een verlaging van deze grens. Vroeg of laat zal het er wel een keer van komen, al is het maar omdat het 'makkelijk bezuinigen' is. Het is dan wel te hopen dat de effecten op lange termijn worden meegewogen. De werkgroep beveelt aan het rapport van het interdepartementaal beleidsonderzoek naar pensioenopbouw af te wachten. Dat onderzoek loopt nu. Die werkgroep rondt haar eindrapport uiterlijk mei 2024 af.
D10	Introductie box 3-heffing naar het werkelijk rendement	Dit is geen nieuw idee. Binnen Financiën wordt immers al hard gewerkt aan een wetsvoorstel, de Wet werkelijk rendement box 3. De internetconsultatie van dit wetsvoorstel is al afgerond. Er wordt naar gestreefd deze wetgeving per 1 januari 2027 in te voeren.
E01	Maatregelen eigenwoningregeling (pakket 1) • Verhogen eigenwoningforfait • Afschaffen 30-jaarstermijn; en • Onderzoek vervallen bijleenregeling en versimpeling fiscale aflossingstoets	De eigenwoningregeling is in de loop der jaren veel te complex geworden. Daarover is iedereen het zo onderhand wel eens. Het is dan ook goed dat er nagedacht wordt over vereenvoudiging. Het afschaffen van de dertigjaarstermijn is op korte termijn dringend gewenst.
E02	Maatregelen eigenwoningregeling (pakket 2) • Geheel afbouwen hypotheekrenteaf trek • Afschaffen 30-jaarstermijn	Het voorstel dat hier gepresenteerd wordt spreekt over een afbouw van de hypotheekrenteaf trek in twintig jaar. Dat is een alleszins redelijke termijn. Het zorgt voor een 'zachte landing'. Bij een te snelle afbouw zijn er grote en daarmee onacceptabele schokeffecten voor inkomen en woningmarkt.
E03	Maatregelen eigenwoningregeling (pakket 3) * Defiscaliseren eigen woning * Afschaffen 30-jaarstermijn	Defiscaliseren van de eigen woning houdt in dat de woning in geen enkele box meer in aanmerking genomen wordt. Datzelfde geldt dan uiteraard voor de financiering ervan. Ook hier wordt weer gesproken over een afbouwpad van twintig jaar.

H01	Fiscalisering AOW-premie	Met deze maatregel wordt de premieheffing voor de AOW in achttien jaar met stappen van 1%-punt per jaar vervangen door financiering van de AOW uit algemene middelen met verhoging van het tarief in de voormalige 1e en 2e schijf van de inkomstenbelasting. Dit stijgende tarief geldt dan ook voor AOW-gerechtigden. Zij gaan door de maatregel dus meer belasting betalen dan nu het geval is. Als voor fiscalisering gekozen wordt, hoeft het wat ons betreft niet te blijven bij uitsluitend de AOW. Ook de bijdrage Zorgverzekeringswet zou naar onze mening maar beter gefiscaliseerd kunnen worden.
-----	--------------------------	--

Technische verbeteringen in voorstel nieuw stelsel box 3

Naar aanleiding van de recente internetconsultatie zijn er technische verbeteringen aangebracht in het voorstel voor het nieuwe stelsel box 3.

[Kamerbrief staatssecretaris van Financiën - Fiscaliteit en Belastingdienst van 25 januari 2025, nr.2024-0000009211](#)

Staatssecretaris Van Rij informeert de Tweede Kamer per brief over de reacties op de internetconsultatie van het voorstel Wet werkelijk rendement box 3. De staatssecretaris presenteert daarnaast vijf inhoudelijke wijzigingen op het voorstel naar aanleiding van de internetconsultatie.

Inhoudelijke wijzigingen naar aanleiding van de consultatie

Naar aanleiding van opmerkingen uit de internetconsultatie zijn de volgende inhoudelijke wijzigingen aangebracht:

1. Het forfait voor de eerste woning in box 3 is vervallen
2. De achterwaartse verliesverrekening (carry-back) is vervallen
3. Er is een omissie hersteld over de beginwaarde bij aanvang van bezittingen die onder de vermogenswinstbelasting vallen.
4. De wijze waarop genotsrechten in de heffing worden betrokken, is gewijzigd.
5. De valutaresultaten van banktegoeden worden in tegenstelling tot het geconsulteerde voorstel wel in de heffing betrokken.

Vervallen forfait eerste woning in box 3

In het oorspronkelijke voorstel worden onroerende zaken in box 3 door middel van een vermogenswinstbelasting in de heffing betrokken. Met als uitzondering de eerste box 3 woning (vakantiewoning) die hoofdzakelijk ter beschikking staat voor eigen gebruik. Voor dergelijke woningen wordt het inkomen bepaald via een forfait. Omwille van de eenvoud is besloten dit forfait te laten vervallen. Als gevolg van het schrappen van het forfait zullen alle onroerende zaken in box 3 door middel van een vermogenswinstbelasting in de heffing worden betrokken. Voor alle duidelijkheid: de eigen woning die een belastingplichtige anders dan tijdelijk als hoofdverblijf ter beschikking staat, blijft belast in box 1.

Planning

De Belastingdienst is op dit moment bezig met de uitvoeringstoets. Met de uitkomsten van de internetconsultatie en de uitvoeringstoets kan een nieuw kabinet een start maken met de verdere vormgeving en het invoeren van een nieuw stelsel, met als beoogde inwerkingtredingsdatum 1 januari 2027. Om 1 januari 2027 te halen, moet het wetsvoorstel in de zomer van 2024 aangeboden worden aan de Tweede Kamer. Gezien het feit dat de vorming van een nieuw kabinet nog niet echt wil vlotten, is het de vraag of de beoogde ingangsdatum reëel is. Wordt vervolgd.

Belang voor de praktijk

Het vervallen van het forfait is niet zonder meer slecht nieuws voor de bezitters van een vakantiewoning. Zij worden weliswaar geconfronteerd met een heffing over de werkelijke inkomsten vermogenswinsten maar als ze hun vakantiewoning nooit verhuren, hebben zij geen positieve inkomsten, maar wel rente- en andere kostenafrek in box 3 naar het werkelijk bedrag.

Voorlopige en definitieve forfaitaire rendementspercentages

In de Kamerbrief van 25 januari zijn ook de voorlopige en definitieve forfaitaire rendementspercentages voor de jaren 2023, 2024 en 2025 van de vermogenscategorieën in box 3 opgenomen.

[Kamerbrief staatssecretaris van Financiën - Fiscaliteit en Belastingdienst van 25 januari 2025, nr. 2024-0000009211](#)

Het huidige box 3-stelsel kent drie vermogenssoorten: banktegoeden, overige bezittingen en schulden. Vooruitlopend op een nieuw stelsel wordt voor banktegoeden en schulden zoveel mogelijk aansluiting gezocht bij het werkelijk behaalde rendement.

Het forfaitaire rendementspercentage voor banktegoeden en schulden wordt gebaseerd op het gemiddelde maandelijkse rentepercentage. Omdat die gegevens pas na afloop van het kalenderjaar bekend zijn, kan het forfaitaire rendementspercentage voor banktegoeden en schulden pas na afloop van het kalenderjaar definitief worden vastgesteld. In de Kamerbrief presenteert staatssecretaris Van Rij de percentages voor banktegoeden en schulden voor het kalenderjaar 2023. In onderstaande tabel zijn de verschillende percentages voor de verschillende jaren zoals nu bekend opgenomen.

Categorie	2023	2024	2025
Banktegoeden	0,92% ¹	1,03% ²	nnb
Overige bezittingen	6,17%	6,04%	5,88%
Schulden	2,46%	2,47% ²	nnb

1. Het definitieve percentage wijkt behoorlijk af van het voorlopige percentage (0,36%) waarop de voorlopige aanslag over belastingjaar 2023 is gebaseerd.
2. Voorlopige percentages, definitieve percentages volgen begin 2025. De voorlopige percentages worden wel gebruikt bij het opleggen van voorlopige aanslagen over belastingjaar 2024.

Particuliere verhuur moet weer aantrekkelijk worden

Minister De Jonge van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties geeft in antwoord op Kamervragen aan dat investeren in huurwoningen interessant moet blijven.

[Brief van minister De Jonge van BZK van 30 januari 2024, kenmerk 2024-0000038646](#)

Op 27 december 2023 hebben de Tweede Kamerleden Van Dijk (CDA) en Vedder (CDA) Kamervragen gesteld aan minister De Jonge van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties over het artikel '[Rendement particuliere verhuurders onder druk](#)' van drie medewerkers van het ministerie van Financiën (ESB 108(4828), 21 december 2023). In dit artikel is geconcludeerd dat het nettorendement voor nieuwe verhuurders is gedaald van 8,1% naar 2,4% als gevolg van de stijgende rente, de Wet betaalbare huur en recente fiscale maatregelen.

Dit artikel sluit aan op het onderzoek van onderzoeksbureau SEO naar stapeling van fiscale en niet-fiscale maatregelen in de huurmarkt. Denk bij de fiscale maatregelen bijvoorbeeld aan de aanpassingen in box 3, de overdrachtsbelasting en de actualisatie van de leegwaarderatietabel ([art. 17a Uitvoeringsbesluit inkomstenbelasting 2001](#)).

In reactie op de gestelde vragen geeft De Jonge aan dat investeren in huurwoningen interessant moet blijven. Het onlangs in de Tweede Kamer ingediende voorstel Wet betaalbare huur ([Kamerstuk 36 496](#)) kent daartoe een aantal maatregelen. Aan de andere kant kent het wetsvoorstel maatregelen om huurders beter te beschermen tegen te duur verhuurde woningen.

Belang voor de praktijk

Wie op dit moment een woning bestemd voor verhuur koopt, betaalt 10,4% overdrachtsbelasting. De heffing in box 3 is ook verzwakt, onder andere door verhoging van het tarief in box 3 naar 36%. Als je alle maatregelen naast elkaar zet, dan moet de conclusie wel luiden dat het kopen van een woning voor de verhuur door de wetgever bewust onaantrekkelijk is gemaakt. Dat De Jonge nu zegt dat investeren in huurwoningen interessant moet blijven, staat haaks op het beleid dat de overheid de afgelopen jaren heeft gevoerd.

Standpunten kennisgroepen Belastingdienst

In deze rubriek maken wij melding van een aantal standpunten dat de Belastingdienst recent heeft gepubliceerd. Onze focus ligt daarbij vooral op de onderwerpen eigen woning, bank- en verzekeringsproducten en pensioen.

Overzicht

datum	kennisgroep	omschrijving	link	trefwoord(en)
8-1-2024	Invordering & civiel recht	Conserverende aanslag bij pensioen	KG:207:2024:2	Pensioen Emigratie Conserverende aanslag
18-1-2024	IBR IB niet-winst/LB/PH aanslag	Waardeoverdracht van ene naar andere buitenlandse pensioenuitvoerder	KG:041:2024:1	Pensioen Buitenland Waardeoverdracht
14-2-2024	IB niet-winst	Box 3 waardering lidmaatschapsrechten VvE	KG:202:2024:2	Box 3 waardering Lidmaatschapsrecht VvE

Op 14 februari 2024 heeft het Centraal Aanspreekpunt Pensioenen (CAP) van de Belastingdienst een aantal aangepaste vragen & antwoorden en handleidingen [gepubliceerd](#). Aanleiding voor de aanpassingen is het in werking treden van de Wet toekomst pensioenen per 1 juli 2023. Het betreft vragen & antwoorden en handleidingen die zien op het overgangsrecht van [art. 38b](#) en/of [art. 38q Wet LB 1964](#). Binnen afzienbare tijd volgen er nog meer aanpassingen.

Geen zekerheidstelling bij conserverende aanslag voor ODV

De Belastingdienst neemt het standpunt in dat een conserverende aanslag weliswaar kan worden vastgesteld per inkomensbestanddeel, maar dat aan het deel dat ziet op de in eigen beheer gehouden ODV geen zwaardere voorwaarden mogen worden verbonden

[KG:207:2024:2 Conserverende aanslag inkomstenbelasting bij pensioenaanspraken](#)

Aan de Belastingdienst is de situatie voorgelegd, waarin een belastingplichtige is geëmigreerd, en op grond van [art. 3.83 lid 1 of 2 Wet IB 2001](#) een conserverende aanslag krijgt opgelegd. Een deel van die conserverende aanslag ziet op de oudedagsvoorziening (ODV) van de DGA, ondergebracht in zijn eigen BV. Een ander deel ziet op een pensioenaanspraak die is ondergebracht bij een verzekeraar. Deze pensioenaanspraken zijn in de conserverende aanslag niet als twee afzonderlijke bestanddelen opgenomen. Gevraagd wordt of het mogelijk is om in dat geval toch mogelijk is per inkomensbestanddeel uitstel van betaling en zekerheid te verlangen. Verder wordt de vraag gesteld of de conserverende aanslag niet in strijd is met Europese regelgeving, meer specifiek met het recht op de vrijheid van vestiging van [art. 49 VWEU](#).

De Belastingdienst beantwoordt beide vragen bevestigend. Het is mogelijk om bij een conserverende aanslag per onderdeel van een inkomensbestanddeel uitstel van betaling te verlenen en zekerheid te vragen. Ook zijn de bepalingen met betrekking tot het opleggen van de conserverende aanslag ([art 25. lid 5 IW 1990](#) en [art. 1e URIW 1990](#)) deels in strijd met [art. 49 VWEU](#).

Bij het verlenen van uitstel van betaling voor de conserverende aanslag kan de Nederlandse Belastingdienst op grond van [art. 1e URIW 1990](#) eisen dat er een verzoek wordt ingediend tot uitstel van betaling en dat er voldoende zekerheid wordt gesteld. Deze eisen gelden echter niet als de pensioenaanspraak is ondergebracht bij een professionele verzekeraar. In onderhavig geval geldt de verplichting tot het indienen van een verzoek tot uitstel en de eis van zekerheidsstelling dus alleen ten aanzien van de ODV. De Belastingdienst heeft getoetst of dit in strijd is met [art. 49 VWEU](#) en concludeert dat dit inderdaad het geval is. Voor de in eigen beheer gehouden ODV mogen voornoemde eisen daarom bij het opleggen van de conserverende aanslag niet meer gesteld worden.

Belang voor de praktijk

Om te voorkomen dat de Nederlandse fiscus zijn claim verliest op pensioen- en lijfrenteaanspraken die in Nederland belastingvrij zijn opgebouwd, wordt bij emigratie van de aanspraakgerechtigde een conserverende aanslag opgelegd. Er wordt dan gedaan alsof de aanspraak wordt afgekocht op het moment van emigratie. De fiscale claim die hierdoor ontstaat, wordt niet meteen opgeëist maar uitgesteld naar de toekomst. Om de claim van de Belastingdienst veilig te stellen, wordt deze geparkeerd in een zogenaamde 'conserverende aanslag'. Deze conserverende aanslag wordt alleen ingevorderd op het moment dat er iets wordt gedaan met de aanspraak dat tegen de Nederlandse regels ingaat, bijvoorbeeld doordat deze wordt afgekocht. Indien zich gedurende een periode van 10 jaar geen handeling voordoet die in strijd is met de Nederlandse wet vervalt de conserverende aanslag.

De conserverende aanslag is al veelvuldig onderwerp geweest in gerechtelijke procedures waarin de rechtvaardiging ervan aan de orde werd gesteld. Dit heeft er toe geleid dat de wettelijke bepalingen rondom de conserverende aanslag eerder zijn aangepast.

Jurisprudentie

Geen inleg, geen aftrekbaarheid lijfrentestorting

Rechtbank Den Haag oordeelt dat eiser geen recht heeft op aftrek van lijfrentestortingen omdat er geen stortingen zijn gedaan.

[Rechtbank Den Haag 2 februari 2023, ECLI:NL:RBDHA:2023:1414](#)

Sinds 1 januari 2004 staat een man bij de Kamer van Koophandel ingeschreven met zijn eenmanszaak. Over het jaar 2018 heeft hij zijn aangifte IB/PVV gedaan. In zijn aangifte IB heeft hij € 2.422 in aftrek genomen voor de inleg op zijn lijfrentespaarrekeningen. De inspecteur besluit af te wijken op de aangifte IB op de in aftrek gebrachte stortingen.

De inspecteur heeft de man verzocht om betaalbewijzen van de stortingen te overleggen. Hierop verklaart de man dat hij in 2018 geen stortingen op zijn lijfrenterekeningen heeft gedaan. Toch is hij van mening dat hij de stortingen terecht in aftrek heeft gebracht. Deze stelling wordt door de inspecteur gemotiveerd weersproken.

De man gaat vervolgens in beroep bij Rechtbank Den Haag. De rechtbank oordeelt dat de man de stortingen onterecht in aftrek heeft gebracht en stelt de inspecteur in het gelijk. Lijfrentestortingen komen enkel in aanmerking voor aftrek op het tijdstip dat deze zijn betaald of verrekend ([art. 3.130 lid 1 Wet IB 2001](#)).

Belang voor de praktijk

Stortingen op lijfrentespaarrekeningen komen enkel in aanmerking voor aftrek in de aangifte IB als deze daadwerkelijk in het betreffende jaar zijn betaald of verrekend. Wanneer er geen betalingen hebben plaatsgevonden, kan er ook niets worden afgetrokken.

Als er om wat voor reden pas begin januari wordt gestort dan kan deze storting in zijn algemeenheid niet worden 'teruggewenteld' naar het vorige belastingjaar. Het tijdig storten van de lijfrentestorting is dus raadzaam. Terugwenteling is alleen mogelijk als het gaat om de omzetting van de fiscale oudedagsreserve en/of stakingswinst ([art. 3.130 lid 2 Wet IB 2001](#)). Voorwaarde daarbij is dat de storting dan vóór 1 juli 't+1' wordt gestort om in het jaar 't' in aanmerking te kunnen worden genomen.

Door BV doorbelaste premies AOV zijn aftrekbaar

Ondanks dat de man geen verzekeringnemer is van zijn arbeidsongeschiktheidsverzekering zijn de premies bij hem wel aftrekbaar.

[Rechtbank Zeeland-West-Brabant 12 januari 2024, ECLI:NL:RBZWB:2024:143](#)

Een man heeft een eenmanszaak en sluit in 1998 een arbeidsongeschiktheidsverzekering (AOV). In 2006 brengt hij zijn eenmanszaak in zijn BV in. Vanaf dat moment wordt de BV de verzekeringnemer van de AOV.

De premie voor de AOV is in de jaren 2016-2019 betaald door de BV. De inspecteur stelt zich op het standpunt dat voor deze AOV geen recht op aftrek bestaat, omdat de premies niet drukken op de man. De man stelt dat het altijd de bedoeling is geweest om de AOV op eigen naam en voor eigen rekening te hebben, maar dat er iets mis is gegaan bij de tenaamstelling bij de inbreng van de eenmanszaak in de BV. De BV heeft de door de BV betaalde premie altijd aan hem doorbelast.

De rechtbank is van mening dat niet persé vereist is dat een belastingplichtige in de hoedanigheid van verzekeringnemer hoeft te hebben betaald aan de verzekeraar. Als de verzekeringnemer een ander is dan de belastingplichtige, moet wel duidelijk zijn dat de premies uiteindelijk voor rekening komen van de belastingplichtige. In dit geval stelt de rechtbank dat de man dit voldoende aannemelijk heeft gemaakt. Uit de geschetste omstandigheden leidt de rechtbank af dat het niet de bedoeling is geweest om de AOV over te zetten naar de BV en de premies voor rekening van de BV te laten komen. De premies hebben op de man gedrukt en komen daarom voor aftrek in aanmerking.

Belang voor de praktijk

Om voor aftrek in aanmerking te komen moeten premies volgens [art. 3.124 lid 1 onderdeel c Wet IB 2001](#) op de belastingplichtige 'drukken'. Onder drukken wordt in dit verband verstaan dat de belastingplichtige de uitgave betaalt uit eigen middelen zonder dat er een verhaalsmogelijkheid is. Volgens de rechtbank kunnen premies ook 'drukken' zonder dat de belastingplichtige verzekeringnemer is. Het feit dat de premie voor de AOV in de administratie van de BV ten laste van de rekening courant met de man is verwerkt, is volgens de rechtbank voldoende om aan te nemen dat de premies op de man 'gedrukt' hebben. Desondanks is het, om misverstanden te voorkomen, toch aanbevolen om niet de BV maar de verzekerde als verzekeringnemer op de polis op te nemen.

Dit ook in verband met het feit dat een verzekeraar alleen de premies renseigneert die zijn betaald door een natuurlijk persoon.

Dat de Belastingdienst waarde hecht aan de informatie die de verzekeraar verstrekt blijkt wel uit een recente uitspraak van de rechtbank ([Rechtbank Zeeland-West-Brabant 31 januari 2024, ECLI:NL:RBZWB:2024:446](#)). In deze zaak had een man de intentie om zijn toekomstige uitkeringen uit zijn AOV niet bruto, maar netto te ontvangen. Daartoe waren de voorwaarden van de AOV op zodanige wijze aangepast, dat de premie niet voor aftrek in aanmerking kwam. Deze verzekeraar heeft de voor de AOV betaalde premies dan ook niet gerenseigneerd. De man trok de premie desondanks toch af in zijn aangiften over de jaren 2016 t/m 2018. De inspecteur legt de aanslagen IB/PVV over die jaren conform de ingediende aangiften op zonder nader onderzoek. Pas na onderzoek in 2019 corrigeert hij

de aangifte 2019 en legt navorderingsaanslagen op over 2016, 2017 en 2018. De rechter is echter van mening dat de inspecteur bij juiste raadpleging van het dossier van de man, in de betreffende jaren op basis van het renseignements van de verzekeraar de juistheid van de aftrek in twijfel had kunnen trekken. Nu hij dit niet heeft gedaan, heeft hij zijn onderzoeksplicht geschonden en mogen de navorderingsaanslagen niet worden opgelegd.

Heffingsrecht over lijfrente inwoner Filippijnen is voor Nederland

De lijfrente-uitkeringen die betaald worden aan een inwoner van de Filippijnen zijn belast in Nederland.

[Hoge Raad 9 februari 2024, ECLI:NL:HR:2024:215](#)

Een man woont in Filippijnen en ontvangt in 2016 een lijfrente-uitkering van € 1.824 van zijn verzekeringsmaatschappij in Nederland. Over deze lijfrente-uitkering heeft de verzekeraar loonheffing ingehouden. In zijn aangifte inkomstenbelasting over 2016 heeft de man verzocht om aftrek ter voorkoming van dubbele belasting voor het bedrag van de ontvangen lijfrente-uitkering. De inspecteur heeft niet aan dit verzoek voldaan. De inspecteur is van mening dat Nederland mag heffen over de lijfrente-uitkeringen. De man is het hier niet mee eens.

De inspecteur is van mening dat volgens van [art. 18 lid 2 van het verdrag Nederland-Filippijnen](#) de heffing toekomt aan Nederland. Volgens deze bepaling wordt de heffing over een lijfrente-uitkering als hoofdregel toegewezen aan de woonstaat. Komen deze inkomsten echter ten laste van de winst van een onderneming in de bronstaat, dan komt de heffing toe aan de bronstaat.

Hof, rechtbank en Hoge Raad geven de inspecteur gelijk. De winst van een verzekeringsmaatschappij wordt enerzijds bepaald door de ontvangen premies en de op haar beleggingen behaalde rendementen, en anderzijds door de uitkeringen die zij op grond van de aangegane verplichtingen is verschuldigd. De lijfrente-uitkering is daarom ten laste van de winst van de Nederlandse verzekeringsmaatschappij gekomen en belast in Nederland.

Belang voor de praktijk

De stellingname van de man, dat de uitzonderingsbepaling van [art. 18 lid 2 van het verdrag Nederland-Filippijnen](#) slechts is bedoeld voor pensioen in eigen beheer of lijfrenten in een overgenomen onderneming, wordt door advocaat-generaal Wattel ([Parket bij de Hoge Raad 2 augustus 2023, ECLI:NL:PHR:2023:707](#)) eenvoudig terzijde geschoven. Volgens de A-G valt niet in te zien waarom de verdragssluiters alleen in die twee (zeer) specifieke en weinig voorkomende gevallen voorrang zouden hebben willen geven aan bronstaatheffing, terwijl zij de budgettair juist (veel) belangrijker gevallen van werknemerspensioenen, pensioenafkopen en lijfrenten zouden hebben willen laten zitten.

De Belastingverdragen met Zuid-Korea en Thailand bevatten soortgelijke bepalingen als [art. 18 lid 2 van het verdrag Nederland-Filippijnen](#). In een eerdere uitspraak over een lijfrente-uitkering aan een inwoner van Thailand ([Rechtbank Zeeland-West-Brabant 19 juni 2013, ECLI:NL:RBZWB:2013:5593](#)) legt de rechter de betreffende verdragsbepaling op gelijke wijze uit als in deze uitspraak van de Hoge Raad.

Niet alle betaalde hypotheekrente aftrekbaar na echtscheiding

Hof Arnhem-Leeuwarden oordeelt dat iedere ex-partner vanaf het moment van uit elkaar gaan slechts recht op aftrek van zijn/haar aandeel van de hypotheekrente.

[Hof Arnhem-Leeuwarden 23 januari 2024, ECLI:NL:GHARL:2024:632](#)

Een man en een vrouw zijn gehuwd in algehele gemeenschap van goederen. Zij hebben een eigen woning. Eind 2014 dienen zij een verzoek tot echtscheiding in. In 2015 verlaat de vrouw de woning en betreft zij een huurwoning. Pas in 2016 laat zij bij de gemeente weten dat ze is verhuisd naar de huurwoning. In 2017 wordt het huwelijk door echtscheiding ontbonden. In de jaren 2015 en 2016 betaalt de man alle hypotheekrente en trekt dit bij zijn aangifte inkomstenbelasting af. De inspecteur corrigeert de aangifte. De man is het hier niet mee eens en legt de zaak voor aan de rechter.

Het Hof concludeert dat de man en de vrouw in 2015 nog fiscaal partner zijn omdat ze op hetzelfde adres staan ingeschreven en zij samen twee kinderen hebben ([art. 1.2 lid 1 onderdeel a Wet IB 2001](#)). Als fiscaal partners hebben ze weliswaar de mogelijkheid om de hypotheekrente bij een van hen in aftrek te brengen maar dan moeten zij wel een gezamenlijke keuze maken ([art. 2.17 Wet IB 2001](#)). De man voert aan dat de vrouw gezien haar psychische toestand niet in staat was om deze keuze te maken. De rechter gaat hier aan voorbij en oordeelt dat de inspecteur terecht slechts aftrek van 50% van de betaalde hypotheekrente bij de man toestaat.

In het belastingjaar 2016 zijn de man en vrouw geen fiscaal partner meer ([art. 5a lid 4 AWR](#)). Dit betekent dat de helft van de woning voor de man een eigen woning vormt ([art. 3.111 lid 1 Wet IB 2001](#)) en dat hij daarom maar recht heeft op aftrek van 50% van de in 2016 betaalde hypotheekrente ([art. 3.121 Wet IB 2001](#))

Belang voor de praktijk

Opmerkelijk in deze zaak is het feit dat de vrouw in 2015 de echtelijke woning verlaat om in een huurhuis te gaan wonen maar de verhuizing pas in 2016 doorgeeft aan de gemeente. Wettelijk ben je namelijk verplicht om een verhuizing uiterlijk vijf dagen na verhuizing door te geven aan de gemeente. Doe je dat niet dan kan de gemeente een boete opleggen van maximaal € 325. Als gevolg van haar verzuim worden de man en de vrouw in 2015 nog als fiscaal partner aangemerkt. Het Hof gaat bij de vaststelling van het fiscaal partnerschap uit van de gegevens uit de basisadministratie en gaat voorbij aan de feitelijke omstandigheden. Volgens de letter van de wet juist maar naar onze mening toch niet in de geest van de wet. Het kan toch niet zo zijn dat een economisch delict je fiscaal voordeel oplevert?

Wordt een fiscaal partnerschap beëindigd en is er een gezamenlijke eigen woning, dan heeft iedere partner vanaf het moment van uit elkaar gaan slechts recht op aftrek van zijn/haar aandeel van de hypotheekrente. Voor de partner die de woning verlaat, geldt dit recht bovendien gedurende maximaal twee jaar ([art. 3.111 lid 4 Wet IB 2001](#)). De rente moet daarnaast door de betreffende partner worden betaald. Willen de partners het zo regelen dat de hypotheekrente slechts op een van hen drukt, dan kan dat via de route van alimentatiebetalingen. De betaalde alimentatie is aftrekbaar als persoonsgebonden aftrek. Vanaf 2020 geldt hiervoor de tariefcorrectie als het inkomen van de alimentatieplichtige in de hoogste schijf inkomstenbelasting (49,5% in 2024) wordt belast. De in 2024 betaalde alimentatie is dan nog maar aftrekbaar tegen het tarief van maximaal 36,97%.

In de vorenstaande casus probeerde de man het aan de ex-echtgenote toerekenbare deel van de hypotheekrente (50%) als een aftrekbaar onderhoudsverplichting in de zin van [art. 6.3 lid 1 Wet IB 2001](#) aan te merken. De rechter gaat hier echter niet in mee omdat een dergelijke overeenkomst ontbreekt. Eens te meer is duidelijk dat ondersteuning door een adviseur en heldere afspraken van groot belang zijn.

Wijziging huwelijkse voorwaarden nadelig voor de vrouw

De Hoge Raad oordeelt dat het niet duidelijk is of een man er bij een wijziging van de huwelijkse voorwaarden op mocht vertrouwen dat zijn partner instemt met voor haar nadelige gevolgen en verwijst de zaak terug voor nader onderzoek.

[Hoge Raad 2 februari 2024, ECLI:NL:HR:2024:165](#)
[Hof Arnhem-Leeuwarden 21 juli 2022, ECLI:NL:GHARL:2022:6318](#)

Een man en een vrouw zijn gehuwd onder huwelijkse voorwaarden. Tijdens het huwelijk worden bij notariële akte de huwelijkse voorwaarden twee keer gewijzigd, in 2009 en in 2016. Door deze wijzigingen vervalt het recht op pensioenverevening en het periodiek verrekenbeding. Door middel van een vaststellingsovereenkomst wordt bepaald dat de man en de vrouw over en weer niets meer te verrekenen hebben. Er komt wel een finaal verrekenbeding bij echtscheiding voor in de plaats, maar met uitsluiting van vele belangrijke vermogens zoals o.a. goederen die deel uitmaken van het bedrijfs- of beroepsvermogen van een echtgenoot en aandelen in (een) besloten vennootschap(pen). In 2017 dient de man een verzoek tot echtscheiding in.

De vrouw is door de wijzigingen fors benadeeld. Het is de vraag of zij goed is voorgelicht door de betrokken notaris en de man er gerechtvaardigd op mocht vertrouwen dat de wil van de vrouw strookte met haar verklaring. De vrouw verzoekt om vernietiging van de aktes van wijziging die tijdens het huwelijk zijn opgemaakt. Het hof wijst de eis af, maar de Hoge Raad vernietigt de beschikking van het hof en verwijst het geding naar het Hof Den Bosch ter verdere behandeling en beslissing. Daarbij valt op dat de Hoge Raad het opleidingsniveau van de vrouw meeneemt in de overwegingen.

Belang voor de praktijk

In een vergelijkbare zaak waarbij er een finaal verrekenbeding bij echtscheiding in de huwelijkse voorwaarden in het geding was, en de onderneming van de man was uitgesloten uit dat verrekenbeding, pakte het niet gunstig uit voor de vrouw. De man had het grootste deel van zijn vermogen opgepot in zijn holding waardoor dit buiten de verrekening bleef. De vrouw doet een verzoek tot vernietiging van deze artikelen en beroept zich achtereenvolgens op dwaling, bedrog en misbruik van omstandigheden. De rechtbank Midden-Nederland (28 juli 2023, ECLI:NL:RBMNE:2023:4053) oordeelt in dit geval dat de vrouw vanwege het hoge opleidingsniveau en haar functie als HR-manager kon weten dat de uitkomst zeer onvoordelig voor haar zou uitpakken.

Deze uitspraken onderstrepen dat het belangrijk is dat beide partijen zich laten bijstaan door onafhankelijke deskundige advocaten of mediators bij een wijziging van de huwelijkse voorwaarden en duidelijk laten vastleggen dat de gevolgen van de wijziging(en) door beide partijen zijn begrepen en onderschreven.

Nieuwsbrief Fiscaal Juridische Actualiteiten

De Nieuwsbrief Fiscaal Juridische Actualiteiten wordt verzorgd door Nationale-Nederlanden Bank en Nationale-Nederlanden Levensverzekering Maatschappij.

Redactie

Gerda Lagarde - Ferd Beukers – Frits Turenhout - Ruben Stam – Willem Jonkers

Wilt u opgenomen worden op de verzendlijst of wenst u de nieuwsbrief niet meer te ontvangen? Stuur dan een e-mail naar fja@nn.nl.

Voor eventuele onjuistheden aanvaarden wij geen aansprakelijkheid.

© 2024 Nieuwsbrief Fiscaal Juridische Actualiteiten - Nationale-Nederlanden